

Perspective asupra adoptării euro

Dorin Măntescu –Director General
Direcția Generală de Analiză
Macroeconomică și Politici Financiare

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

Indicatorii de convergență nominală	Criterii Maastricht	România	
		2005	2008
Rata inflației (% , medie anuală)	< 1,5 pp peste media celor mai performanți 3 membri UE (2,5%)-2005 (4,1%) -2008	9,1	7,9
Ratele dobânzilor pe termen lung (% , pe an)	< 2 pp peste media celor mai performanți 3 membri UE 5,4% -2005 7,1% 2008	-	7,7

Indicatorii de convergență nominală	Criterii Maastricht	România	
		2005	2008
Deficitul bugetului consolidat (% în PIB)	Sub 3%	-1,2	-5,4
Datoria publică (% în PIB)	Sub 60%	15,8	13,6

Indicatorii de convergență nominală	Criterii Maastricht	România	
		2005	2008
Curs de schimb față euro (apreciere/deprecie procentuală față de media pe doi ani)	+/-15 procente	+14,6/-11,3	+8,0/-10,8

Sursa: Eurostat, BCE

Romania observa doua dintre cele cinci criterii de convergenta nominala de la Maastricht in 2008 fata de trei criterii din cinci in anul 2005.

Datoria publica este mica, cu toate acestea exista datorii ridicate implicite legate de evolutia sistemului de pensii si de protectie sociala, chiar si cu o pozitie initiala favorabila, evolutiile demografice adverse (imbatrinirea populatiei si o rata de fertilitate necorespunzatoare), conduc la o acumulare de deficite in sistemele de protectie sociala cu efect de crestere rapida a datoriei publice

Conform Pactului de Stabilitate si Crestere, in conditiile in care Romania are o rata de crestere a PIB potential mare si datorie publica mica, isi poate permite pina la 1% din PIB deficit structural.

Deficitul ciclic și structural (% din PIB)

% în PIB	2007	2008	2009	2010	2011
Creșterea PIB real	6,2	7,1	-4,0	0,1	2,4
Creșterea PIB potențial (%)	5,34	4,98	3,33	2,55	2,25
Sold curent	-2,5	-5,4	-5,1	-4,1	-2,9
Plăți nete de dobândă	0,8	0,8	1,5	1,7	1,5
Output gap	4,30	6,40	-1,14	-3,50	-3,35
Componenta ciclică a bugetului	1,22	1,82	-0,34	-1,00	-0,97
Sold ciclic ajustat	-3,72	-7,22	-4,76	-3,10	-1,93
Sold primar ajustat	-2,92	-6,42	-3,26	-1,40	-0,43

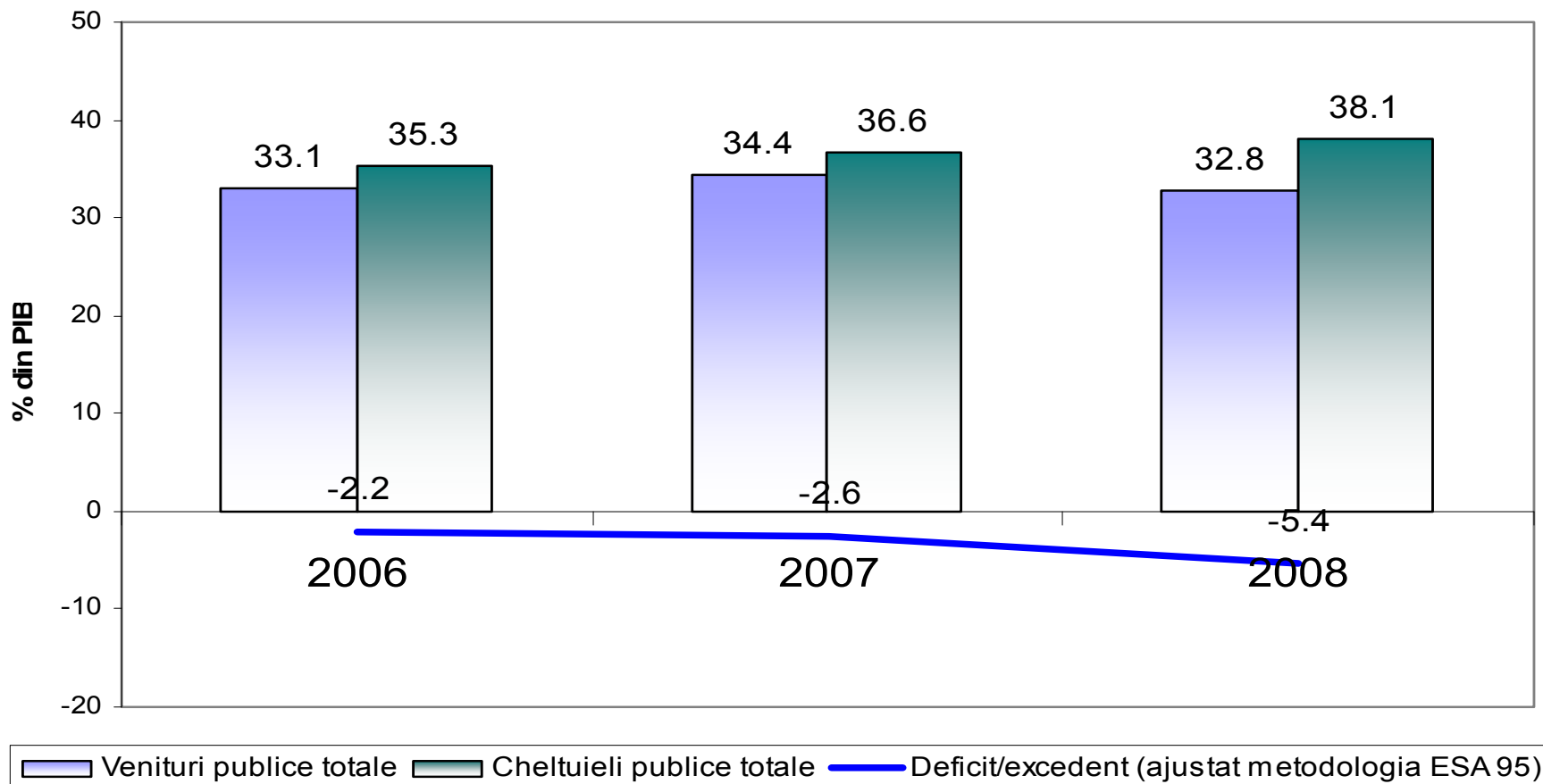
Sursa: Ministerul Finanțelor Publice; DOFIN

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

Romania a avut o politica bugetara prociclica in anul 2008. Diferenta principala intre Romania si celelalte state membre ale UE este ca am relaxat economia intr-un moment in care am avut o crestere economica mult mai ridicata decit nivelul potential, in timp ce celelalte state membre au inregistrat deficite bugetare mai mari ca urmare a efectelor crizei si recesiunii asupra dinamicii bugetare (in conditiile in care acestea au simtit efectele crizei cu 8-9 luni inainte de a fi resimitite in economia romaneasca). In plus, daca Ungaria a corectat o buna parte din derapaje intr-un context economic favorabil, Romania a pornit cu o pozitie bugetara precara si trebuie sa faca consolidarea intr-un moment nefavorabil al ciclului economic international (economia mondiala se confrunta cu cea mai grava criza economica in ultimii 60 de ani).

Veniturile totale, cheltuielile totale și deficitul bugetar

Veniturile totale (% PIB)

	2006	2007	2008
Suedia	56,5	56,0	55,5
Danemarca	56,1	55,1	54,8
Finlanda	52,9	52,7	52,4
Franța	50,3	49,9	49,6
Belgia	48,8	48,7	48,7
Olanda	46,6	46,3	47,3
Austria	47,6	47,5	47,0
Italia	45,4	46,6	46,4
Cipru	42,4	47,2	45,6
Ungaria	42,6	44,6	45,1
Portugalia	42,4	43,1	43,6
Germania	43,8	43,9	42,8
Slovenia	44,1	43,2	42,7
Luxemburg	39,9	41,2	41,2
Malta	41,3	40,7	40,9
Bulgaria	39,4	41,2	40,9
Marea Britanie	41,2	40,7	40,8
Cehia	41,0	40,8	40,7
Grecia	39,4	40,2	40,4
Spania	40,4	41,0	40,3
Polonia	40,0	40,4	40,1
Letonia	37,7	38,0	37,2
Irlanda	37,2	36,7	36,7
Estonia	36,6	36,9	36,5
Lituania	33,4	34,3	34,7
Slovacia	33,5	34,7	34,3
România	33,1	34,4	32,8
Zona euro	45,7	45,6	45,2

Sursa: Comisia Europeană

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

România are cel mai scăzut nivel al veniturilor bugetare ca % din PIB din Uniunea Europeană.

Ratele de taxare la impozitul pe profit, impozitul pe venit și taxa pe valoarea adăugată sunt mult mai mici comparativ cu majoritatea celorlalte state europene. Chiar și după creșterea nivelului taxării la contribuțiile de asigurări sociale, România se situează pe poziția a opta din punct de vedere al nivelului total al ratelor de taxare, fiind depășită de majoritatea statelor din regiune Ungaria, Cehia, Bulgaria, Slovacia, Polonia dar și de state mai mari cum sunt Franța și Belgia.

Rata de taxare la impozitul pe profit în România este de 16%, printre cele mai scăzute din Europa. În UE există numai cinci alte state cu o rată de taxare mai mică: Letonia, Lituania, Irlanda, Bulgaria și Cipru. Veniturile colectate din impozitul pe profit reprezintă 3.1% din PIB la nivelul mediei UE de 3.15%.

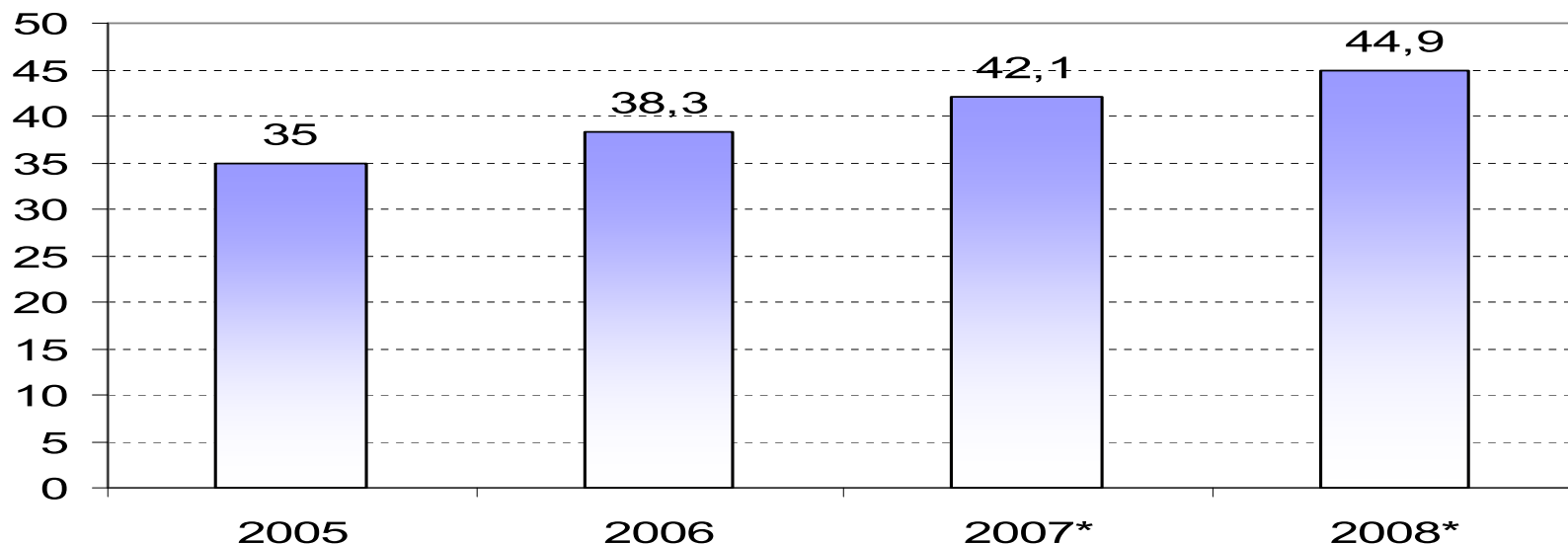
România are printre cele mai scăzute rate de taxare la impozitul pe venit din UE, colectând în medie cu 1-1,5% din PIB mai puțin decât media regională. Impozitul pe venit are de regulă o rată de colectare foarte bună, diferența față de media europeană fiind explicată în principal de rata de taxare foarte redusă.

România are un nivel relativ scăzut al ratei de taxare la TVA, colectând ca procent din PIB venituri la nivelul mediei UE (8% din PIB).

Nivelul veniturilor colectate din contribuțiile sociale reprezintă 10.6% din PIB, sub media UE de 12.1% (media celor care au rate de taxare comparabilă cu România se apropie de 13% din PIB), fiind necesară atât o îmbunătățire a colectării cât și lărgirea bazei de impozitare la categoriile exceptate și controlul mai bun al microîntreprinderilor.

România colectează venituri bugetare mai scăzute și din veniturile din proprietatea statului (dividende, redevente etc), din mediul înconjurător (în medie cu 1,2% din PIB mai puțin față de media UE) și din agricultură.

PIB/locuitor în României (% din media UE 27)

*-estimari Eurostat

PIB/locuitor

Chiar daca pe termen scurt procesul de convergenta reala va fi mai lent sau chiar va stagna, pe termen mediu si lung Romania va avea un avantaj competitiv daca promoveaza masurile agreate cu institutiile financiare internationale, fiind capabila sa fructifice mai bine oportunitatile oferite de relansarea economiei internationale.

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

Romania isi propune aderarea la zona euro in 2014 si isi mentine acest obiectiv prin Programul de Convergenta

In acest context este esentiala promovarea unei combinatii de politici macroeconomice care sa garanteze atingerea criteriilor de convergenta nominale dar si progresul de convergenta reala intr-un mod sustenabil si anume:

- 1) o politica salariala prudenta in administratia publica si in intreprinderile de stat, reformarea sistemului de salarizare in sensul unificarii acestuia
- 2) reducerea deficitului bugetar circumscrisa unui cadru bugetar pe termen mediu si atingerea obiectivului pe termen mediu la data intrarii in Mecanismul Ratelor de Schimb 2 (2012)
- 3) imbunatatirea calitatii cheltuielilor publice prin reorientarea acestora catre sectoare care sustin cresterea economica

In plus, guvernul trebuie sa profite de aceasta perioada si sa puna in aplicare masuri de reforme structurale care sa:

- 1) imbunataseasca sustenabilitatea sistemului de pensii si protectie sociala (largirea bazei de impozitare la categoriile exceptate, cresterea suplimentara a varstei de pensionare fata de calendarul aprobat etc)
- 2) promovarea unor masuri de crestere a flexibilitatii pietei fortei de munca si a mobilitatii regionale
- 3) imbunatatirea mediului de afaceri prin reducerea birocratiei, utilizarea mai larga a internetului si tehnologiei informationale in cadrul serviciilor publice si rationalizarea numarului de taxe si tarife nefiscale
- 4) cresterea gradului de absorbtie a fondurilor europene.

Nu în ultimul rând, modificarea considerabilă a procesului bugetar prin promovarea unei legi a responsabilității fiscale, care va realiza o schimbare fundamentală a cadrului instituțional cu scopul minimizării probabilității asociate repetării unor derapaje bugetare așa cum au fost înregistrate în anul 2008.

Proceduri îmbunătățite de bugetare multianuală, inclusiv realizarea unei strategii bugetare pe termen mediu și a unui cadru bugetar asociat obligatoriu

Limitarea rectificărilor bugetare efectuate în cursul anului

Introducerea unor reguli fiscale (spre exemplu consolidarea deficitului cu veniturile suplimentare rezultate din poziția ciclică favorabilă a economiei comparativ cu proiecțiile inițiale)

Înființarea unui consiliu fiscal academic ce va asigura o analiză independentă a prognozelor macroeconomice și bugetare.

Provocari

- 1) Reducerea deficitului bugetar intr-o perioada in care economia globala este in recesiune
- 2) Riscul prelungirii momentului revenirii economiei globale si incertitudinile asociate
- 3) Reducerea inflatiei si a dobinzilor in contextul in care exista inertie in asteptari (Romania are inca un diferential ridicat de inflatie in conditiile in care celelalte state sint mai degraba amenintate de deflatie)
- 4) Promovarea unor masuri de reforme structurale consistente intr-o perioada in care dificultatile sociale sint sporite datorita contextului economic national si international.